

Het eiland van verwarring : blyspel

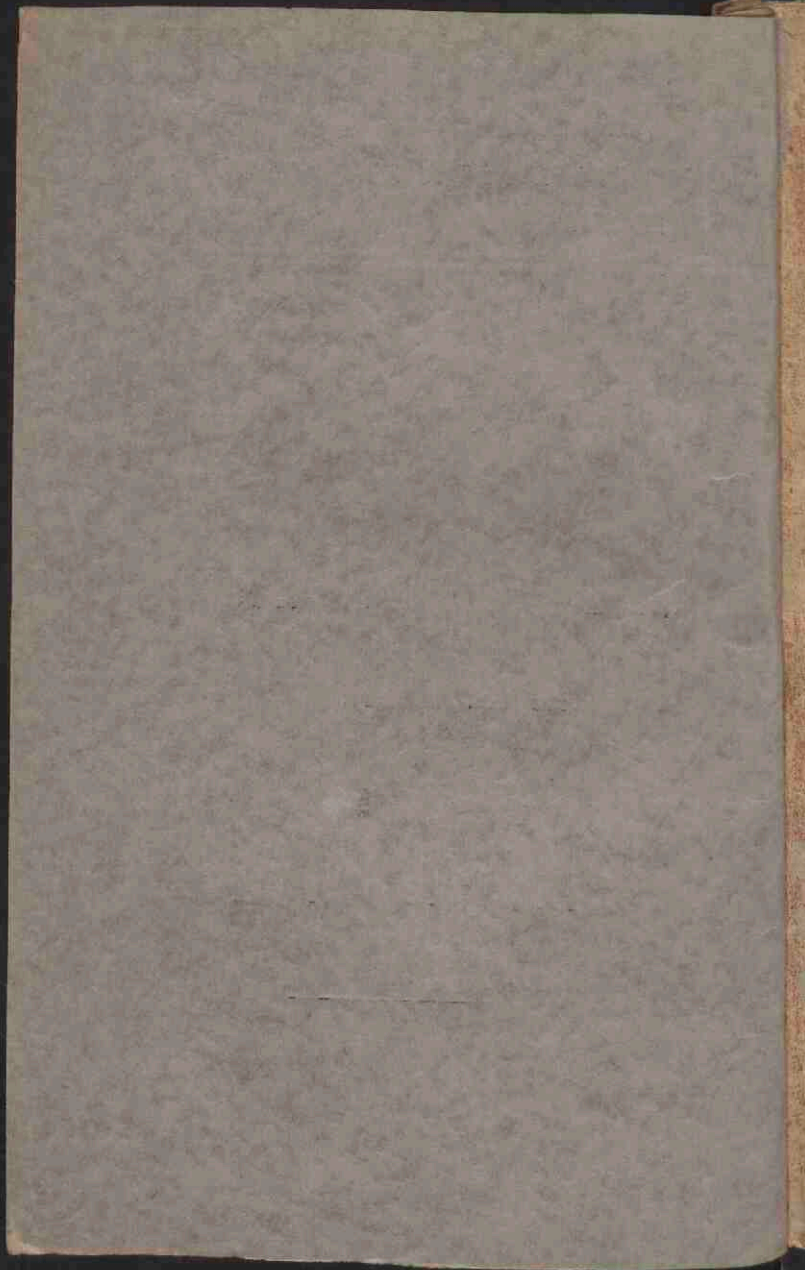
<https://hdl.handle.net/1874/371862>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

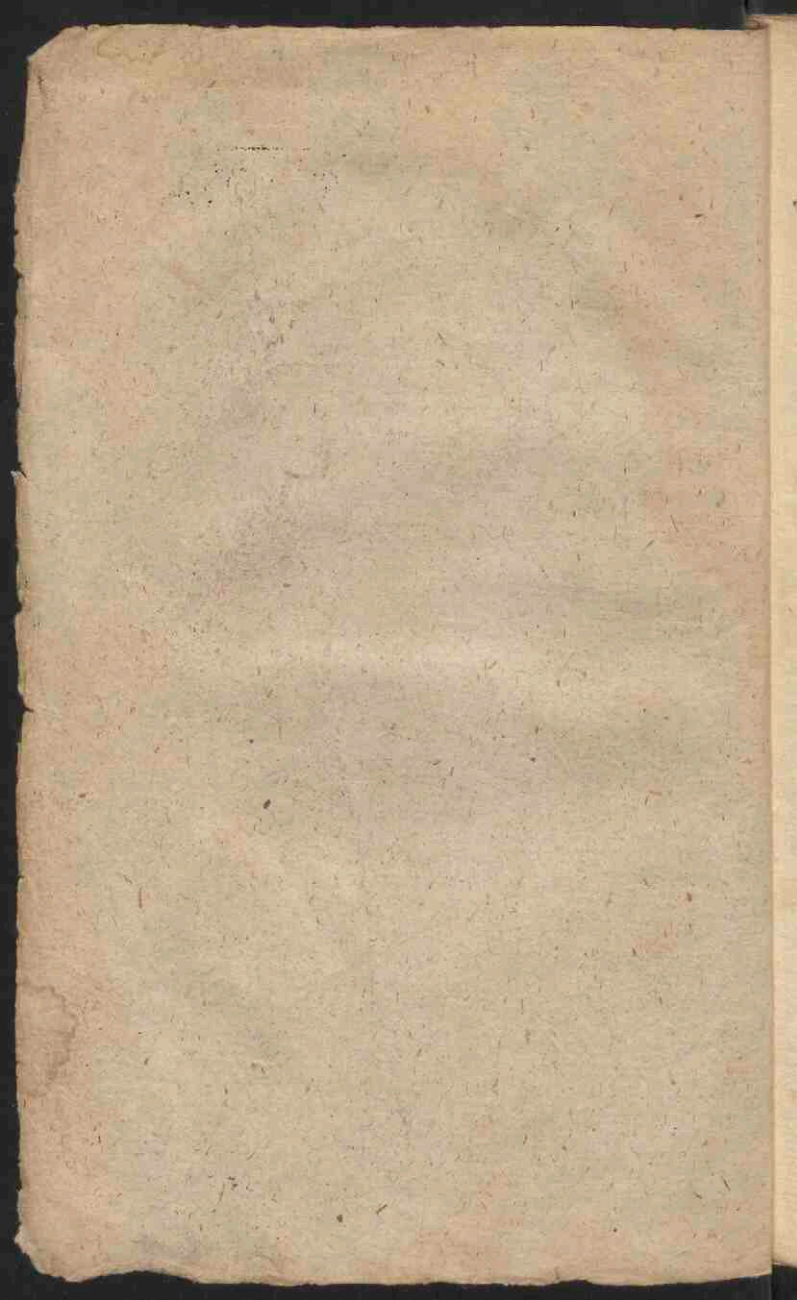
1929

Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
Prof. Dr. J. te WINKEL

No. 839

Dr. J. L. Michel
M245a

899

HET EILAND
VAN
VERWARRING;
BLTSPLEL.

BIBLIOTHEEK
INGOOR - BRABAND.

DOOR
H. VAN ELVERVELT.

TE AMSTELDAM,

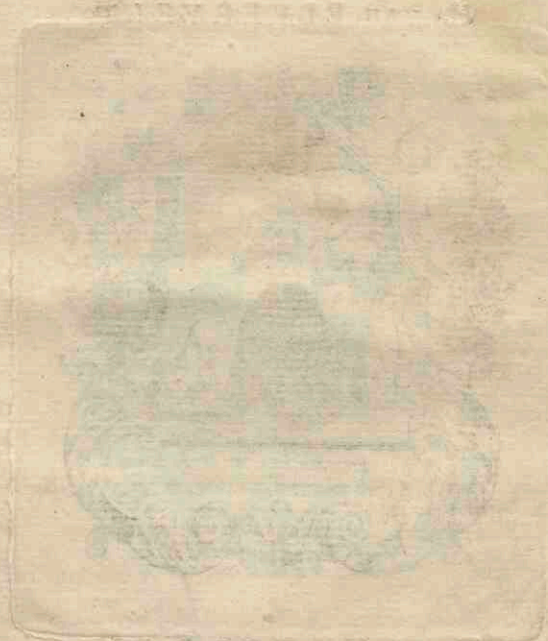
By IZAAK DUIM, op den Cingel, tusfchen de War-
moesgracht, en de Drie-Koningftraat, 1765.

Met Privilegie.

69

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

WILLIAM
VAN
VE WARRING
B L T S P S
DOOR

WILLIAM
VAN
VE WARRING
B L T S P S
DOOR

D E N

L I E F H E B B E R E N

V A N H E T

S C H O U W T O O N E E L

W O R D D I T

E I L A N D V A N V E R W A R R I N G

E E R B I E D I G T O E G E W Y D.

V erwacht hierin nochtans geen fyn gesleepen Listen;
Geen schrandre schildery van dagelyks Bedrog;
Geen Lesfen, die 't gedrag der Menschen fraay berispen;
Maar een Eenvoudige V E R W A R R I N G, die men noch
Doortrapt, doorsleepen, noch heel wonderbaarkan noemen;
Die, enkel door 't geval veröorzaakt, weinig kunst
Vervat, en daarom ook hierin niet is te roemen;
Die zich alleen vernoegt, Liefhebbers, met uw Gunst.
Opdat het Schouwtooneel daar door ontfang' zyn Voordeel,
En weêr van 't Schouwtooneel de Weez en Oudheid: om
Die reden onderwerpt dit Blyspel zich uw oordeel;
Maar maakt u Meesters van een schraalen Eigendom!

H. VAN ELVERVELT.

* 2

V O O R.

VOORBERICHT.

Dit Blyfjel is zyne geboorte verſchuldigd aan eene enkele verbeelding of inval van gedachten; want op zekere tyd op de gelyke Tweelingen denkende, oordeelde ik, dat het niet onaartig zou weezen, als men tweemaal Tweelingen in een zelfde ſtukje bragt, dewyl als dan de Verwarring nog grooter zou kunnen gemaakt worden. Dit nader overweegende, vond ik 'er niets beter op, dan twee Heeren, tweelingen zynde, ieder een Knecht te geeven, dat ook Tweelingen zyn; waarom trent de waarſchynlykheid even groot is.

Nopens het Ontwerp wist ik niets beter te bedenken, dan dat ik een Eiland, en wel *Leukonië*, als het voor-naamſte der Philippynſche Eilanden, tot de plaats van het Stukje verkoos; dat ik de Heeren tot Kooplieden maakte, waar van de een zich voorlang op het Eiland nedergezet hebbende, tevens een bevrachter van Schepen is; dat de ander Broeder, Handel dryvende met een eige Schip, daar by geval en uit nieuwsgierigheid aankomt; dat de een, op zyn Trouwen ſtaande, al het gunt kost nodig hebben, dat de verkeerde by abuis ter hand geſfeld wordt; dat ik, ſchoon allerlei Natien op dat Eiland wonen, de Heeren tot Spanjaarden maakte, om dat de Spaanſche Kleeding veelal eenerlei is, het welk de Liverey van de Knechts natuurlyker wyze is, en om dat, zo door de kneevens, als kraagen en andere byvoegzels, de Spanjaarden wel het beſt gelyk te maaken waren; dat ik, om eenig

V O O R B E R I C H T.

verschil te maaken, ieder Heer een byzonder Carafter gaf, alleenlyk daarin bestaande, dat de een alles even net wil hebben, en de andere, schoon niet flordiger, echter minder werk daar van maakt; dat van de beide Knechts insgelyks de een voor de netheid is, en alles, hoe goed het zy, nog beter wil hebben, terwyl de ander zo nauw ziende niet, en met de minste moeite geholpen is; en dat ik dan deze Knechts plaatste by het tegengestelde Carafter van de Heeren, enz.

Ik weet zeer wel, dat ik hier en daar eenige onwaarschynlykheden heb moeten gebruiken; maar die dezelve uit alle Stukken wilde neemen, zou vry veel moeite hebben. Ook weet ik wel, dat het bezwaarlyker is, twee paar personagien te krygen, die elkander meerendeels gelyken, dan één paar: doch in diergelyke zaaken moet de verbeelding, dat het weezenlyk zo zy, het meeste toebrenge, en de waarschynlykheid zo groot gemaakt worden als mooglyk is.

Ik had dit Stukje eerst gemaakt uit Liefhebbery, zonder gedachten om het ten Tooneele te voeren: maar eenige Liefhebbers het zelve geleezen hebbende, spoorden my daar toe aan; en dewyl de E. E. Heeren Regenten van den Schouwburg het zelve met hunne goedkeuring verëerd hebben, verschynt het ten Tooneele, en zal den goeden uitslag van 't Lot moeten afwachten, die het echter niet erlangen zal by de genen, welke niets goed oordeelen, dat niet van anderen overgenomen is.

C O P Y E van de P R I V I L E G I E.

DE Staten van Holland en Westvriesland doen te Weeren: also ons te kennen is gegeven by de Regenten van het Wees-en Oude Mannenhuys der Stad Amsterdam, en in die qualiteiten te samen Eygenaars, mitsgaders Regenten van den Schouwburg aldaar; dat zy Supplianten, eenige Jaaren hebben gejouiffeert van 't Octroy by ons den 27 May van den Jaare 1728. als meede van de prolongatie van dien den 6 December 1742. aan de Supplianten verleent, waar by wy aan de Supplianten goedgunstiglyk hadden geaccordeert en geotroyeert, om nog voor den tyd van vyftien agter een volgende Jaaren, de Werken, die ten dienste van het Toneel reets waren gedrukt, en van tyd tot tyd nog verder in het licht gebracht, en ten Tooneele gevoert zouden mogen werden, alleen te mogen drukken, doen drukken, uitgeeven en verkopen, dat de Jaren, by de voorsz. prolongatie van 't gemelde Octroy of Privilegie vervat op den 6 December van deezen Jaare 1757. stond te expireeren; en dewyl zy Supplianten ten meesten dienste van de Schouwburg, (waar van hunne respectieve Godshuizen onder andere meede moeten werden gesustenteert) de voornoemde Werken, zo van Treurspellen, Blyspellen, Klugten, als anders, die reets gedrukt, en ten Toneele gevoert zyn, of in het toekomende gedrukt, en ten Toneele gevoert zouden moogen werden, gaarne alleen, gelyk voorheen, zouden blyven drukken, doen drukken, uitgeeven en verkopen, ten einde dezelve Werken, door het nadrukken van anderen, haar luister, zoo in taale als spelkonst, niet mogten komen te verliezen, en de wyle haat Supplianten zulks na de expiratie van de voornoemde prolongatie van 't voorsz. Octroy, niet gepermitteert was; zoo keerden de Supplianten haar tot Ons, teverrentelyk verzoekende; dat wy aan de Supplianten, in haar voorsz. qualiteyt, geliefden te verleenen prolongatie van het voorsz. Octroy, om de voorsz. Werken, zoo van Treurspellen, Blyspellen, Kluchten, als anders, reets gemaakt, en ten Toneele gevoert, of als nog in het licht te brengen, en ten Toneele te voeren, nog voor den tyd van Vyftien eerstkommende, en agter een volgende Jaaren, alleen te mogen drukken, en verkoopen, of te doen drukken, en verkopen, met verbod aan alle anderen op zekere hooge Pœne by Ons daar tegens te statueeren, daar van te verleenen Octroy in forma; ZO is 't dat wy de Zaake ende 't voorsz. verzoek overgemerkt hebbende, ende genegen wezende, ter beede van de Supplianten, uit Onze regte wezenfchap, Souveraine magt en autoriteit, dezelve Supplianten geconsenteert, geaccordeert en geotroyeert hebben, consenteeren, accorderen ende octroyeren haar by deeze, dat zy, geduurende den tyd van nog Vyftien eerst achter een volgende Jaaren, de voorsz. Werken, in diervoegen, als zulks by de Supplianten is verzogt, en hier vooren uitgedrukt staat, binnen den voorsz. Onzen Lande alleen zullen mogen drukken, doen drukken, uitgeeven ende verkopen, verbiedende daaromme alle en een iegelyken de voorsz. Werken, in 't geheel of te deele te drukken, na te drukken, te doen nadrukken, te verhandelen, of te verkopen, of te elders nagedrukt, binnen den zelve Onzen Lande te brengen, uit te geven of te verhandelen en verkopen, op de verbeurte van alle de nagedrukte, ingebragte, verhandelde of verkogte Exemplaren, ende een boete van drie duyzend guldens daar en boven, te verbeuren, te Appliceren een derde part

voor den Officier, die de Calange doen zal, een derde part voor den Armen der plaatsen daar het Casus voorvallen zal, ende het restteerende derde part voor de Supplianten, en dit telkens zo meenigmaal als dezelve zullen worden agterhaalt, alles in dien verstande, dat Wy de Supplianten met dezen Onzen O&roye alleen willende gratificeeren tot verhoedinge van hunne schade door het nadrukken van de voorsz. Werken, daar door in genigen deele verstaan den inhoude van dien te autoriseren, of te advouëren, en veel min, dezelve, onder onze protectie en bescherminge, eenig meerder Credit, aansien, of reputatie te geeven, nemaar de Supplianten in cas daarinne iets onbehoorlyks zoude influëren, alle het zelve tot hunnen laste zullen gehouden wezen te verantwoorden, tot dien einde wel expresselyk begeerende, dat byaldien zy dezen onzen O&roye voor den zelve Werken zullen willen stellen, daar van geene geabbrevieerde of gecontraheerde mentie zullen mogen maken, nemaar gehouden weezen, het zelve O&roy in 't geheel, en zonder eenige omiffie, daar voor te drukken, of te doen drukken, en dat zy gehouden zullen zyn, een Exemplaat van de voorsz. Werken, op Groot Papier, gebonden en wel geconditioncert, te brengen in de Bibliotheek van onze Universiteyt te Leyden, binnen den tyd van zes weeken, na dat zy Supplianten dezelve Werken zullen hebben begonnen uit te geeven, op een boete van zes hondert gulden, na expiratie der voorsz. zes Weeken, by de Supplianten te verbeuren ten behoeve van de Nederduitse Armen van de plaats alwaar de Supplianten wonen, en voorts op poene van met 'er daad versteeken te zyn van het effect van deezen O&roye, dat ook de Supplianten, schoon by het ingaan van dit O&roy een Exemplaar geleverd hebbende aan de voorsz. Onse Bibliotheek, by zoo verre zy gedurende den tyd van dit O&roy dezelve Werken zouden willen herdrukken met eenige Observatien, Noten, Vermeerderingen, Veranderingen, Corre&ien, of anders, hoe genaamt, of ook in een ander formaat, gehouden zullen zyn wederom een ander Exemplaar van dezelve Werken, geconditioneert als voren te brengen in de voorsz. Bibliotheek, binnen denzelven tyd, en op de boeten en poenaliteit, als vooren. En ten einde de Supplianten deezen onzen Consente ende O&roye mogen genieten als naar behooren, lasten wy allen en een iegelyken, dien het aangaan mag, dat zy de Supplianten van den inhoude van dezen doen, laeten en gedogen, rustelyk, vredelyk en volkomentlyk genieten en gebruiken cesseerende alle beler ter contrarie. Gegeven in den Hage, onder onzen Grooten Zegelc, hier aan doen hangen op den agtsten November, in 't Jaar onzes Heeren en Zaligmakers duizend zeven-honderd-zeven-en-vyftig.

P. S T Y N.

Ter Ordonnantie van de Staaten,

C. BOEY.

Lager stond,

Aan de Supplianten zyn, nevens dit O&roy, ter hand gestelt by Extra& Authentieq, haar Ed. Gr. Mog. Resolutien van den 28. Juny, 1715, en 30. April, 1728, ten einde om zig daar na te reguleeren.

De Regenten van het Wees- en Oude - Mannenhuis hebben, in hunne voorsz. qualiteit, het recht van deze Privilegie, alleen voor den tegenwoordigen Druk, van HET EILAND VAN VERWAR-RING, Blyspel, vergund aan IZAAK DUIM.

Amsteldam, den 12, April, 1765.

VERTOONERS.

SERVAAS, *een oude ryke Grysaart.*

JOOST, *Knecht van Servaas.*

FORTUNATES, *Heer van
Nettenburg.*

FORTUNATES, *Heer van
Aisenburg.*

} *twee Broeders en gely-
ke Tweelingen.*

GOVERT, *Knecht van Nettenburg*

FOP, *Knecht van Aisenburg.*

} *twee Broeders en
gelyke Tweelingen.*

GOMPERT, *een Foods Juwelier.*

KLAARTJE, *Kamenier van Juffr. Barbara, Minna-
resse van Nettenburg.*

SCHOUT, *van het Eiland.*

*Het spel speelt op het Eiland Leukonië, een der Spaan-
sche Philippynsche Eilanden.*

H E T E I L A N D
V A N
V E R W A R R I N G ;
B L T S P E L.

E E R S T E B E D R Y F.
E E R S T E T O O N E E L.

S E R V A A S , J O O S T .

S E R V A A S .

(gen

Waar blyffe, Joost, kom voort, je moet van dezen mor-
Het geld nog by den Heer van Nettenburg bezorgen;
Ik heb 'er gisteren, zo waar, niet om gedacht,
En hy heeft zekerlyk al na de poen gewacht.
Ik zal 'er tien percent, wyl't Maandgeld is, van trekken,
En tien percent, δ bloed! dat is niet om te gekken.
'k Wou dat ik al myn geld zo uit te zetten wist.

J O O S T .

δ , Jy bent slim, Sinjeur. Maar schoon men jou door list
Niet ligt bedriegen kan, zo dunkt het my heel wonder,
Dat jy het geld zo los aan iemand waagt, en zonder
Een pand der min, dat zulks wel tienmaal waardig is.
Want immers ben je altoos zo vol bekommernis,
Dat elk jou 't kapitaal en intrest zal onvreemen,
En daarom ben je altoos gewoon om Borg te neemen,
En dubbeld Pand der Min; en nu besluit jy, om
Twee duizend guldens, 't is beget een heele som,
Aan Fortunates, op een enkele quitantie,
Te geeven! och, Sinjeur, dat is een asfurantie,
Die jy nooit hebt gehad, en dat is gantsch geen deeg:
Wat scheelt 'er aan, Sinjeur? je lykt zo waar wel veeg.

A

S E R -

2 HET EILAND VAN VERWARRING;

SERVAAS.

(zwyken!

Maar 'k zie myn volk aan, Joost; en schoon 't my doet be-
Durf ik aan Nettenburg die vrees niet laten blyken;
Hy is 'er goed voor, en hy heeft, na dat men zeit,
Veel geld, behalven nog zyn groote Heerlykheid,
Waar van hy jaarlyks meer dan twintig duizend gulden
Kan trekken, en hy heeft geen eenen duit aan schulden:
Zyn goed is vry en vrank, dies kan ik daar geen schaê
By lyden; anders zou ik niet zo ligt....

JOOST.

Ja, ja!

Als hy zo ryk was, zou hy dan nog geld op neemen?
En tegen tien percent....

SERVAAS.

Ei, leg niet meer te teemen,
De grootste Koopman kan wel eens verlegen zyn,
Al is hy nog zo ryk.

JOOST.

Ja maar, het heeft geen schyn,
Dat hy zo ryk is als je meent, en daar en boven,
Is hier op 't Eiland ook geen mensch die 't zal gelooven.
Men zegt, zyn Heerlykheid is maar een schildery
En tytel, zo als vaak een duitſche Barony,
Of pover Graaffchap, die in tytels zyn verheven,
Maar aber niet een duit opbrengen om te leven.

SERVAAS.

Zwyg, zeg ik; Schurk! gy weet de reden daar niet van.
De Heer van Nettenburg is een braaf eerlyk Man,
En ryk; hy zal in 't kort met juffer Barber trouwen,
Dat 's vast, en hy zal ook myn geld niet langer houwen
Dan zeven maanden, en zo veel als voor een jaar
Betaalen; is my dat geen voordeel? ja voorwaar!
Want zulk een kapitaal, zo vroeg wecom gekregen,
Wint nog eens intrest. Hy is om dat geld verlegen,
Wyl hy een Trouwring by den Joodschen Juwelier
Laat maaken, die heel schoon, en na de nieuwſte zwier,
Wel duizend kroonen kost, dat is twee duizend gulden;
En

En wyl hem deeze trouw nu dwingt een weinig schulden
Te maaken, om die uit te voeren naar zyn' staat,
Neemt hy dat geld van my. Maar lang genoeg gepraat,
Kom gaan we in huis, ik zal het goud, om niet te misfen,
Eens overzien, men kan zich ligt een duit vergiften.
Dat ik te veel geef ben ik kwyt.

Joost.

Zo is 't. Sinjeur.

T W E E D E T O O N E E L.

Joost, *alleen.*

Myn lieve schrokker, ik heb daar geen vreeze veur.
Jy zoudt 'er liever, als ik wel heb, eenen stuiver
Te min in doen; een duit te veel, dat was niet zuiver;
Ja 't was conscientie-werk; een duit kan door den tyd
Nog intrest doen, en die te veel geeft is het kwyt.
Ik heb een raar Sinjeur, het woekren is zyn leven,
Nogtans wil hy zyn volk nog wel goed eeten geeven,
Zo dat hy gierig is en mild, en zulken vind
Men zelden; hy is ook zo angstig voor zyn splint,
Dat, als hy geld uitzet, hy dubbelt pand en borgen
Moet hebben, nu zal hy voor 't eerst van dezen morgen
Zyn geld uitzetten op een losse tekening:
Hy 's veeg, & ja gewis, of die verandering
Beduid wat vreemds; doch als hy veeg is, 'k laat hem sterven,
Als hy maar maaken wil dat ik zyn geld mag erven.
Maar 'k hoor gerucht, ik ga.

D E R D E T O O N E E L.

F O R T U N A T E S V A N A I S E N B U R G , F O P .

F O P .

't **I**s als ik zeg, myn Heer,
Dit Eiland lykt een goed en vruchtbaar land, ik zweer;
Hier woont fatzoenlyk volk.

A 2

A 1

4 HET EILAND VAN VERWARRING;

AISENBURG.

Ja, dat is ook de reden,
Dat ik hier nog wat denk te blyven, want myn leden
Zyn nog verstyft, doordien wy nu zo lang op zee
Gezworven hebben.

FOP.

Wis, daar scheelt het my al meê.
Want twee maand zwervens op de wilde en woeste baaren,
Helpt iemand van de gang, en als men na lang vaaren
Het land weer mag betreên, ô, dat verkwikt een mensch!
My dunkt wy hebben 't hier in alles ook naar wensch.
De Herberg, daar wy thans logeeren, is pryswaardig,
De Hospes is galant, de Hospita heel vaardig:
Ik mogt wel lyden dat ons fchip een week of zes
Hier bleef.

AISENBURG.

Een dag of zes is ook wat. 'k Heb expres
Geschreven aan myn vriend, dat hy ons, na gedachten,
Eerst over zeven of acht dagen moet verwagten,
Dewyl ik was gezint dit Eiland, daar ik veel
Van heb gehoord, te zien.

FOP.

Dat 's treflyk, by myn keel.
Maar wyl je hier zult by fatzoenlyk volk verkeerén,
Moet je ook wat netter op je lyf zyn en je kleeren.
Wat zit dit flordig, kyk, de hoed, kraag, alles zit
Heel scheef.....

AISENBURG.

Ei, laat dat zyn!

FOP.

't Is geen fatzoen, ik bid,
Laat ik je helpen.

AISENBURG.

Ei, daar is niet aangelegen.
Wie kent ons hier?

FOP.

Trek dan de kousen wat ter degen,
Want

B L Y S P E E L. 5

Want de eene is glad en goed, en de andre hangt om laag
In duizend kreukels.

AISENBURG.

Maar je bent een regte plaag,

Die maar geboren schynt om eeuwig te bedillen.

FOP.

Ik doe 't om bestwil, foei, 't is schande, wie zou willen
Verkeeren met een man, zo achteloos gekleed.

AISENBURG.

Maar dat is zo myn zin, dan ben ik 't eerst gereed.

Die nette pronkery is goed voor malle zotten:

Ik leef op myn gemak, en laat de Waereld spotten.

FOP.

Laat ik dan voor het minst die kraag wat recht doen.

AISENBURG.

Weg,

Eer ik die rotting u eens over de ooren leg.

Myn kleed zit wel, als ook myn hoed, myn hair, myn linnen

En alles.

FOP.

Maar, myn Heer, hoe kunje 't zo verzinnen?

't Moest waarlyk alles nog veel netter zitten.

AISENBURG.

Neen,

Dat is onnodig, kom, laat ons maar gaan.

FOP.

Waar heen?

AISENBURG.

Om dit bekoorlyk land eens door en door te kyken.

FOP.

't Is wel; want daar is toch geen zalf aan jou te slyken.

VIERDE TOONEEL.

JOOST, met een zak met geld; AISENBURG, FOP.

JOOST.

Ei lieve, zag ik daar Heer Fortunates niet?

Ja, ik roep hem: hei, myn Heer! ha, ha, hy ziet

6 HET EILAND VAN VERWARRING;
My al, en koint weerom. Nu hoef ik 't niet te dragen,
En word gemakkelyk van dezen last ontflagen.

AISENBURG.

Wel vriedfchap wat hebt gy te zeggen, en hoe kent
Gy my by naam?

JOOST.

„Dat is een raare vraag! je bent
Heer Fortunates.

AISENBURG.

„Ja, zo is 't, wat 's uw begeeren?

JOOST.

„k Geloof voorzeker dat je my wat zoekt te scheeren.
Hier is het geld, dat jy van myn Sinjeur verzocht;
Ik had het reet al aan je Logement gebrocht,
Maar 't is vergeten.

AISENBURG.

„Moet ik dan dat geld ontfangen?

JOOST.

„Ja zeker, maar je moet quitantie daar van laagen.

AISENBURG.

„Maar Jongkman, ik geloof, je hebt abuis.

FOP.

„Neem jy 't maar aan, myn Heer, 't is een gevonden fchat.
„Ei wat!

JOOST.

„Nee, nee, 'k heb geen abuis: myn oogen zyn geen krenge.
Sinjeur had my belast dit geld by jou te brengen,
Maar wyl ik ginder nog een boodfchap heb, zo laat
Je knecht het naar je huis....

FOP.

„Geef op, myn beste maat,
Ik zal 't wel draagen, bloed, dat zyn geen spinnewebben!

AISENBURG.

„'t Is wel dan, vryer, hoor, als ik het geld moet hebben,
Zeg dan uw' Heer, dat ik hem grootlyks ben verplicht.

JOOST.

„Maar een quitantie, Heer, want myn Sinjeur kreeg lig
De

B L Y S P E E L. 7

De poplezy op 't lyf, indien ik weêr kwam zonder
Quitantie van je hand.

FOP.

Wel zeker, dat 's geen wonder.

Maar wyl myn Heer hier op den weg niet fchryven kan,
Zal hy ze brengen, ga maar heen, myn goeije man.

JOOST.

't Is wel dan, vriendschap, maar vergeet het niet, fintselten,
Daar zou een baal zyn, of de drommel reed op stelten!

FOP.

Geen nood, ga jy maar heen, en kom vry morgen weêr,
Met zulk een fchoon present.

V Y F D E T O O N E E L.

AISENBURG, FOP.

FOP.

W at zeg je daar van, Heer?

Wy zyn hier naauwlyks, of ze brengen ons de fchyven
Met zakken vol. ô Bloed! wy moeten hier maar blyven.
Dit land is goed.

AISENBURG.

Het is een wonderlyk geval.

'k Weet waarlyk niet wat ik 'er van begrypen zal.
Men kent myn naam, men brengt my geld, ik ita te kyken
Of 'k mal ben.

FOP

ô! 'k Wil daar geen vonnis over ftryken.

Het fpreekwoord is dan waar, die tusfchen mal en vroed
Maar door de Waereld zwerft, die wint het meeste goed.

AISENBURG.

Ga, breng het geld aan boord van 't fchip, en zegt dan tegen
Den Schipper, dat hy nog een dag of acht of negen
Moet blyven leggen, ik zal ondertusfchen 't land
Eens om gaan kuiren, kom dan aan de giintfe kant
Weêr by my.

FOP.

Goed myn Heer... Maar 'k zie daar iemand komen.

A 4

Och!

8 HET EILAND VAN VERWARRING;
Och, och, daar meê word ons de zak met geld ontnomen
Waar berg ik hem zo lang.

AISENBURG.

Dat is geen zwaarigheid.

ZESDE TOONEEL.

AISENBURG, FOP, GOMPERT.

ER Fortenates, ai, verward, ik bin verbleid,
Dat ik jou 'ier zo stae te vinden, dat 's ter heeren,
'k 'Ad anders an jou 'uis.

GOMPERT.

AISENBURG

Wel vriend, wat 's u begeeren?

GOMPERT.

Ai, wat, je fopt me wis: stae jy nou Gompert niet
Te kennen?

FOP, tegen Aisenburg.

„Zeg maar ja, en hoor eens waar 't op ziet?

AISENBURG.

Ja, nu ik my bedenk, ken ik je.

GOMPERT.

Waarom spotje,

Dan mit me, als of je my staat t'ouden voor het zotje?
'Ier is toch niemand als je knecht, die, kyk je, weet,
Dat jy de Ring van trouw an Gompert hebt besteed.
Daer is 'y, maar jy 'ebt de prys te nauw bedongen.

AISENBURG.

Maar van wat prys.....

GOMPERT.

Nou, kom, 't is waar, ik bin gedwongen
Twee diezend gilden is 't haccoort, wat zel ik doen?
Want kyk, je weet, ik bin een man toch van fatzoen,
Ik 'ou myn woord toch; maar ik zweer je by men leven,
Ik zou die groote stien daar niet voor kennen geeven,
Als 't niet bedongen was: maar dat 's tot daer en toe;
Je speert nou zelf wel, dat ik heerlyk by je doe,

Daer

Daer is de ring, die 't Bruidje an 't vingertje zel draagen.

AISENBURG.

Wat Bruidje!.....

GOMPERT.

Ai, men Eer, 'oe ken je nou zo vraagen.

Ik weet 'et ommers, dat je trouwen zelt.

FOP.

„Maar hoor,

„Vriend Gompert, deze trouw gaat zonder twyffel door,

„Alschon men Heer het graag voor ieder wou verzwygen;

„Hy vreest misfchien dat hy zal Medeminnaars krygen,

„Daarom ontkent hy 't vaak.

GOMPERT.

„Way! ik weet 'et wel;

„Maar kyk, 'y weet dat ik 'em niet verraden zel.

Tegen Aisenburg.

Daer, neem de ring, men Eer, en maak beget gien vrezen,

Je weet toch wie ik bin.

FOP.

„Hoe kun je nou zo wezen?

„Neem aan, myn Heer, neem aan.

AISENBURG.

Maar sprak je niet van geld.....

GOMPERT.

Ei kyk, wat stae je toch te maalen mit geweld.

Ik weet wel dat je m' op de weg niet kent betaalen;

Je bint toch heerlyk, ik zel 't geld te middag 'aalen.

AISENBURG.

't Is wel, geef hier de ring.

FOP.

„Zie zo! die aap is weêr

„In onze macht.

GOMPERT.

Zie daer, nou groet ik jou, men Eer,

En wensch je veel succes.

AISENBURG.

Ik dank je.

A 5

Z E.

10 HET EILAND VAN VERWARRING;
ZEVENDE TOONEEL.

AISENBURG, FOP.

FOP.

Servitorie!

Myn Heer, dat gaat zo wel; wie heeft ooit zulk een storie
Beleest?

AISENBURG.

Ik kan 'er geen begrip van maaken, wat
Dit zeggen wil.

FOP.

Ik wel, ik heb de kneep gevat.
Dit land is ryk, en al wie hier komt aan te landen,
Krygt een geschenk van elk, om met geen leege handen
Weerheen te gaan. Maar 'k bid, wees toch zo weigrig niet,
Als iemand komt die u het een of ander biedt.

AISENBURG.

Neen, neen, ik zal voortaan, al wat men my wil geeven,
Maar neemen, uit de grap, en niemand weder'treeven;
Doch dat men my zo kent, is wonder.

FOP.

Maar dat komt,
Om dat de Faam uw lof door al de Waereld broemt.

AISENBURG

Heb ik dan, zonder dat ik 't weet, veel heldendaden
Verricht, en my bekend gemaakt?

FOP.

Ja, net geraden ...
Maar zagt, daar komt al weêr een ander, hou je stil,
Myn Heer, en zie eens of die ook wat brengen wil.

ACHTSTE TOONEEL.

KLAARTJE, AISENBURG, FOP.

KLAARTJE.

Heer Fortunates, zyt gegroet, dat is gevallig,
Dat

Dat ik je hier zo vind.

FOP.

„Dat Meisje is eerst liefstallig!

AISENBURG.

Wel Meisje, wat is dan uw Boodschap.

KLAARTJE.

't Is my leed,

Myn Heer, dat ik u moet die tyding brengen; weet,

Dat ik belast ben, om die doos, aan alle kanten

Bezet met kostelyke en eedle Diamanten,

U weêr te brengen, wyl Mevrouw, naar dat ik denk,

Nog niet besluiten kan, om zulk een groot geschenk

Te houden, vóór dat zy wat nader zich bedacht heeft:

Zy vraagt verfooning, om dat zy zo lang gewacht heeft:

Zy kan, voor dat ze u-zelf gesprooken heeft, daar niet

Toe overgaan.

AISENBURG.

't Is wel, zeg haar, dat myn verdriet

Niet groot is, en dat zy haar zin kan doen volkomen;

Zeg haar, dat ik de Doos met vreugd hebbe aangenomen,

En zeg haar, dat ik, niet te min, haar Dienaar ben.

FOP.

Zo ook van my, hoor Meisje, alchoon ik jou niet ken.

KLAARTJE.

Hoe, ken je my nu niet? dan benje een Ezelskuiken.

FOP.

't is wel, eet knoffelook, dan benje verr' te ruiken.

NEG ENDE TOONEEL.

AISENBURG, FOP.

FOP.

Ha, ha, dat gaat hier goet: die brengt een goude Doos

Met diamanten, die een Ring zo weergaloos,

En die een zak met poen! dit Land is admirabel,

En voor een Reiziger byzonder profitabel!

AI.

12 HET EILAND VAN VERWARRING;

AISENBURG.

't Is waar; maar luister, Fop, het geen men telkens zei,
 Als iemand ons wat bragt, had, dunkt me, meerderle
 Beduidenis, die ik niet eigentlyk kon hooren,
 Om dat je met, neem aan, getaëg my leide aan de ooren.
 Maar laat ons zien, wat hier nog meer van worden zal.
 Ga heen, en berg het geld aan boord, en zeg vooral
 Den Schipper, dat wy nog een tydlang zullen blyven.
 'k Wil zien hoe dat dit werk afloopen zal.

FOP.

Gantsch vyven?

Wat schooner Eiland! ik geloof, wy zyn gewis
 Hier in een waereld, daar men in verwarring is.

TIENDE TOONEEL.

HORDE ik daar **SERVAAS**, *alleen.* (snode
 hoorde ik daar Joost niet? neen: waar blyft hy? zou die
 Wel voort zyn met myn geld? 't bedrog is nu de mode.
 Men kan somtyds zo erg niet denken, of het gaat
 Nog slimmer, en een mensch vreest altyd voor het quaat.
 Maar hy heeft my zo lang, en zonder trouw te krenken,
 Gediend, dat ik het quaadste ook niet van hem moet denken.
 Maar 'k zie daar komt hy.

ELFDE TOONEEL.

SERVAAS, JOOST.

SERVAAS.

Wel, waar blyfje toch zo lang,
 Zeg Joost, ik vreesde al.....

JOOST.

Ja, Sinjeur, je bent ligt bang.
 Ik heb die boodschap, om die intrest op te haalen,
 Met een gedaan; maar kyk, die vriend wou niet betaalen.
 Hy zei, 't is morgen eerst de tyd.

SER

SERVAAS

Heel goed, je zult
 Dan morgen met den dag gaan maanen om die schult.
 Maar heb je 't geld gebragt, daar ik je heb gezonden,
 En Fortunates in een goeden staat gevonden.

JOOST

Ja, zeker.

SERVAAS.

Heb je dan Quitantie?

JOOST.

Neen, Sinjeur.

SERVAAS.

Hoe, geen Quitantie? schurk, dat kan onmooglyk deur
 Den Beugel! heb je geen Quitantie? selleweeken!
 Weg is myn geld.

JOOST.

Ei, wil je hoofd daar niet meê breeken.

De man is immers goed, en hy heeft zelf gezeid,
 Dat hy het briefje wel zou brengen.

SERVAAS.

Schoon bescheid!

Als hy dat eens vergat.

JOOST.

Hy zal het niet vergeeten.

Maar 'k heb nog iets gehoord, dat dien je wel te weeten.
 Men zeit in 't heimlyk, dat 'er Juffer Barber uit
 Wil scheiden, en dan ben je 'er mooglyk meê gebruid,
 En zoudt na 't kapitaal wat langer moeten wachten.

SERVAAS.

Wat zeg je, Joost? dat gaat me buiten myn gedachten.
 Och, had ik dan het geld nog niet gezonden! maar
 Waarom heb jy het dan gegeven?

JOOST.

Dat is raar!

Ik had het al gebragt, eer ik het hoorde zeggen.

SERVAAS.

De drommel, wist ik dan het werk zo aan te leggen,

Dat

14 HET EILAND VAN VERWARRING;
Dat ik het geld van hem, door veinzery of list,
Weerom kreeg.

JOOST.

Zeg hem, dat je in 't tellen bent vergist
Of wel verkeerde munt gedaan hebt by elkandren,
En dat je 't weêr verzoekt, om dat je 't wilt verandren
En kryg je dan de poen, zo houd ze vast.

SERVAAS.

Gantsch bloed
Dat s' wel verzonnen, Joost: nu heb ik goeden moed
En als het wel lukt, zal ik u niet weinig pryzen.

JOOST.

55 Dat is een slegte munt om schuld'naars af te wyzen.

SERVAAS.

Ik vrees maar dat hy niet zal komen.

JOOST.

Heb geen zorg.
Hy weet niet van de list, en daarom sta ik borg,
Dat hy wel komen zal; want door het agter blyven,
Zou hy 't bedrog van zelfs ontdekken, en jou slyven
In de argwaan.

SERVAAS.

Dat is waar. Laat ons dan met gemak
Hem wachten. Och myn geld, myn geld, wat staa je wrak!

Einde van 't Eerste Bedryf.

TWEDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

FORTUNATES VAN NETTENBURG, GOVERT.

NETTENBURG.

Moet hier na toe, opdat ik eens de waare gronden vernéem. waarom Servaas het geld niet heeft gezonden. Hy heeft het zelf beloofd, en doet het niet, dat 's slecht. De Joodfche Juwelier had ook zo vast gezegd, Dat hy den nieuwen Ring zou brengen dezen morgen, En doet het niet.

GOVERT.

Daar voor behoef je niet te zorgen,

Myn Heer, want Gompert, zal daar in niet achtloos zyn.

Daar geld te winnen is, zyn zulke knaapen fyn,

En ook, door zucht tot winst, ten eerften op de lappen,

Uit vrees, een ander mogt dat boeltjen op gaan knappen.

Het kan hem wel een dag in 't werk ontfchieten, maar

Hy zal wel komen, zyt gerust.

NETTENBURG.

Dat is ook waar,

Gy hebt gelyk, ik hoef daar voor ook niet te vreezen.

Maar wyl ik straks by myn aanstaande Bruid moet weezen.

Zo kyk eens of myn goed my wel zit.

GOVERT.

Ja, myn Heer,

't Zit alles als een pop, geloof my op myn eer.

NETTENBURG.

Maar 't komt 'er al te veel op aan, en 't zou my spyten,

Als my de aanstaande Bruid met reden kon verwyten,

Dat iets niet wel zat; kyk ter deeg, of ook myn hoed

En hair wel zitten?

GOVERT.

Ja, myn Heer, 't zit alles goed.

NET-

16 HET EILAND VAN VERWARRING;

NETTENBURG. (Schoenert)

Hangt ook myn kraag wel recht? myn Kousfen, en myn
Zyn die ook vuil? dan dien jy ze eerst nog af te boenen.

GOVERT.

Ja, ja, 't is alles wel.

NETTENBURG.

Is ook het stof wel van
Myn Kleed geveegd?

GOVERT.

Ja, ja, en nog eens ja: het kan
Niet beter wezen, 't is om dol en gek te raaken.

NETTENBURG.

Gy zyt een jabroer, daar geen staat is op te maaken:
't Is altyd ja en wel, en zonder dat je let
Op 't een of ander.

GOVERT.

Maar, myn Heer, 't zit alles net
En proper, en daar is geen vezeltje op je kleeren,
Wat wil je meer?

NETTENBURG.

Dat gy zult volgen myn begeeren,
En nauwer toezien: want ik wil niet als een gek
Verschynen by de luy.

GOVERT.

Men zou gewis gebrek
Aan schuijers krygen, en aan stof, dat wil ik zweeren,
Als elk zo net was en zo poppig op zyn kleeren.

NETTENBURG.

Noem jy dat poppig, als men zindlyk is, dat past
Een die de Bruigom staat....

GOVERT.

Maar dat is nog niet vast:
Want Juffrouw Barber is, gelyk alle andre Vrouwen,
Heel wispelturig, en wie weet of zy het trouwen
Nog niet weér uitfeld, schoon jy 't tegendeel geloofft,
Dewyl het jufferschap wel meer die kooltjes stooft.

NET-

NETTENBURG.

Dat is maar zotte praat, zy heeft reets, vol verlangen,
Myn Doos, met diamant omzet, op trouw ontfangen.

GOVERT.

Dat 's ook nog niemendal, al waaren zy de Bruid,
En 't is niet na heur zin, zo scheiën zy 'er uit.
Ik ben het ook wel eens met Klaartje, maar de zaaken
Zyn nog zo ver niet, dat men daar op staat kan maaken.

NETTENBURG.

Ik weet het beter, en die praatjes zyn maar wind.
Gy zult intusfchen eens, terwyl ik by myn Vrind
Servaas gaa, loopen naar den Schipper, en hem zeggen,
Dat hy geen oogenblik behoeft te blyven leggen,
Maar straks vertrekken kan, en dat ik 't ander goed
Hier na zal zenden, wyl ik nu bezorgen moet
Het geen myn Huwelyk betreft; ga, zonder teemen.

GOVERT.

Ik loof dat hy het goed nu gaarne meê zou neemen.

NETTENBURG.

't Is nu niet mooglyk; laat hy maar vertrekken, ga,
En kom straks weêr, 'k ben van gedachten, om, zo dra
Ik hier gedaan heb, naar myn Bruidje te marcheeren.

GOVERT.

't Is wel, ik ga dan, en zal daadlyk wederkeeren.

T W E E D E T O O N E E L.

NETTENBURG.

Is wonder, dat Servaas vergeeten heeft my 't geld
Te zenden, daar hy zo op de Intrest is gesteld,
Dat hy die by het uur berekend. 'k Ben vol vreezen,
Dat hy zich heeft bedacht, en dat zou spytig weezen,
Wyl ik verlegen ben: ik moet met vryndlykheid
Hem maanen om het geen hy my heeft toegezeid....
Maar 'k zie hem.

18 HET EILAND VAN VERWARRING;
DERDE TOONEEL.

SERVAAS, NETTENBURG.

SERVAAS.
„Zagt, daar is myn Man: nu moet ik kyken,
„ Of ik door list myn geld niet weér kan na my stryken.

NETTENBURG.

Uw dienaar, Heer Servaas; hoe staat het leven al?

SERVAAS.

Heel wel, myn Heer.

NETTENBURG.

„k Wensch, dat het nog lang duuren zal.

SERVAAS.

„k Ben u verplicht, en 't zal my lief zyn om te hooren,
Zo ge ook welvaart.

NETTENBURG.

O ja, nog fris gelyk te vooren.

SERVAAS.

Dat 's goed. Maar apropos, wyl ik u hier zo vind,
Wou ik eens spreken van het geld. . . .

NETTENBURG.

Dat 's ook, myn Vrind,

Alleen de rede, die my herwaarts heeft gedreven:
Want wyl ik voor het geld toch moet Quitantie geeven,
Zo kom ik zelf. . . .

SERVAAS.

Heel goed. Maar 'k heb in 't tellen van
Het geld abus gehad, dat ik verhelpen kan.
Daar is, zo 'k wel heb, zes of zeven Pesos minder,
En 'k wil uw schaé niet.

NETTENBURG.

Maar, myn Vrind, dat doet geen hinder,
En 't kan niet scheelen, trek 'er dat maar af, en schryf
Op 't Briefje, dat ik zo veel minder schuldig blyf.

SERVAAS.

Ja, maar, dewyl 'er ook een potstuk acht of negen

Is by geraakt, daar gy in de uitgaaf meê verlegen
Zult zyn, om dat ze niet meer gangbaar zyn, des wou
Ik die veranderen; want ik ga ter goeder trouw.

NETTENBURG.

Ik merk, myn Heer, gy zyt oprecht en edelmoedig.
Geef ander geld daar voor, maar help me toch wat spoedig,
Dewyl myn tyd verloopt.

SERVAAS.

Mag ik dan door myn knecht,
Het geld weêr van uw huis doen haalen, om het recht
Te maaken zo als 't hoort.

NETTENBURG.

Wat wilt gy daar meê zeggen?
Myn Heer, gy dient my dat wat nader uit te leggen.
Wilt gy het geld, dat ik nog eerst ontfangen moet,
Doen haalen van myn huis?

SERVAAS.

Wat zeg je daar, gantsch bloed!
Heer Nettenburg, hebt gy het geld nog niet ontfangen?
Ontkenje dat?

NETTENBURG.

Wel ja, ik was wel in verlangen,
Dat gy het zenden zoudt, maar 't is nog niet geschied.

SERVAAS.

Hebt gy, toen Joost u 't geld ter hand gestelt heeft, niet
Gezegt, dat gy daar voor Quitantie zoudt bezorgen?

NETTENBURG.

Wel neen; wanneer is dat geschied?

SERVAAS.

Van dezen morgen.

NETTENBURG.

't Zyn logens, 'k heb noch Joost, noch geld gezien.

SERVAAS.

Och, och!
Weg is myn geld. Myn Heer, wilt gy u met bedrog
Behelpen, en uw eer en naam verwareloozen?

Wat raad voor my? wie kan zich wachten voor de boozen?

20 HET EILAND VAN VERWARRING;

NETTENBURG.

Gy lykt wel simpel; 'k ben een eerlyk Man; gy holt
Gants buiten 't spoor, en 't scheelt u, daar men de os

SERVAAS.

(sen dollt)

Wel aan, dewyl gy voor de waarheid niet wilt buigen,
Zal ik u door myn knecht dan beter overtuigen.

Hou, Joost?

VIERDE TOONEEL.

SERVAAS, JOOST, NETTENBURG.

JOOST.
Alhier, Sinjeur.

SERVAAS.

Kom hier, heb jy het geld

Den Heer van Nettenburg niet zelf ter hand gesteld?

JOOST.

Ja zeker, en hy heeft beloofd, dat hy Quitantie
Zou brengen van zyn hand, en....

NETTENBURG.

Welk een asfurantie!

Hoe, zoekt gy beide, door een heilloos overleg,
My dus te doeken!

JOOST.

't Is de waarheid dat ik zeg,
En Govert was 'er by, aan wien ik 't heb gegeven.

NETTENBURG.

Ik zeg, gy liegt het als een schurk! wie heeft zyn leven!
'k Heb u van daag nog niet gezien.

JOOST.

Sint Jut! dat is

Eerst liegen! och Sinjeur, weg is je poen, gewis!

SERVAAS.

Ha, schurk! waarom heb jy 't gegeven zonder briefje?

JOOST.

Wie docht dat Nettenburg ooit speulen zou voor diefje,
Of diefjes maat, daar elk zo vast op hem vertrouwt?

Wat

Wat is hy zot, die op den schyn van eerlyk bouwt!

NETTENBURG.

Ik staa verbaast, dat gy my beide, door het liegen,
lets op wilt dringen, om my eerloos te bedriegen.

Servaas, ik weet wel dat gy zyt een gierigaart;
Maar kon nooit denken, dat gy zo verbasterd waart,
Om, schoon gy ryk zyt, door bedrog nog geld te winnen.

SERVAAS.

Wat snooder stoutheid, och, het gaat my aan de zinnen!

V Y F D E T O O N E E L.

GOMPERT, NETTENBURG, SERVAAS, JOOST.

GOMPERT.

Eer Fortenates, 'k bin je dienaar, ei, beget,
Ik 'eb anje 'uis geweest, maar vond de baak verzet,
Om dat je, kyk, verstaeye, in 'uis niet stond te weezen:
Nou, dat s'om't even, 'k'eb voor't geld toch niet te yreezen;
Maar nademiddag was 't gezeid.

NETTENBURG.

Uw geld is klaar,

Als gy 't bestelde goed my levert.

GOMPERT.

Kyk, zie daer,

Ik 'ebje toch de Ring geleverd zelf in 'anden.

NETTENBURG.

Wanneer?

GOMPERT.

Daar flis. Owai! waar staeye te belanden

Eer Fortenatis, as je gien gehegen 'ebt?

NETTENBURG.

Ik loof voorzeker dat gy saam' behagen schiept
In my te foppen; want ik heb geen Ring vernomen,
Gy zoudt die brengen, maar gy zyt nog niet gekomen.

GOMPERT.

Ai, kyk, verward, men 'eer, bin jy gien heerlyk Man?

NETTENBURG.

Die ben ik zeker.

22. HET EILAND VAN VERWARRING;

GOMPERT.

Ai, waerom bontkenje dan,
'Et geen je knecht nog zelf gezien 'eest by zen oogen?

NETTENBURG.

En ik zeg u ronduit, dat alles is geloogen.

GOMPERT.

Wat zegje, staetje dan te willen liegen, dat
Je mynen Ring...

NETTENBURG.

Ja, want ik heb dien niet gehad.

GOMPERT.

Ai, 'k bin bedirven, hilf, hy staet te willen steelen.

SERVAAS.

Och, Gompert, ik moet ook in 't zelfde noodlot deelen!
Ik heb hem geld geleend, zo als men is gewend,
Op intrest, dat hy nu halfstarrig ook ontkent.

NETTENBURG.

Met recht: ik merk dat gy te zamen hebt beslooten,
My op te dringen 't geen ik nimmer heb genoten.

ZESDE TOONEEL.

NETTENBURG, SERVAAS, GOMPERT, JOOST

KLAARTJE.

KLAARTJE.

Je dienaares, myn Heer, ik heb de boodschap aan
Mejuffrou, zo als gy my had belast, gedaan;
Zy vindt die wel heel slecht, ten laat u daarentegen
Weer zeggen, dat haar ook aan u niet leit gelegen.

NETTENBURG.

Wat boodschap?

KLAARTJE.

Wel die gy my hebt belast, toen ik
De Doos, die gy haar zondt, u weerbragt.

NETTENBURG.

Och, ik schrik!
Het schynt wel spookery of droom, wie heeft zyn leven!
Maar

Maar zeg, wanneer hebt gy die Doos my weêr gegeven?

KLAARTJE.

Ei zie, dat 's vreemd! heb ik, nog pas een uur geleên!

U hier de Doos niet zelf ter hand gesteld?

NETTENBURG.

Ik heb noch u, noch Doos gezien.

KLAARTJE.

Wat vreemder zaken!

Myn Heer, zoek jy me tot een Diefeg dan te maaken?

Je knecht heeft zelf.

NETTENBURG.

Loop, loop! Kom je ook met maligheid?

GOMPERT.

Ei, Klaartje, laetje toch niet wond'ren, 't geen 'y zeit,
'y loochend ook men Ring.

SERVAAS.

En myn twee duizend Gulden.

Wat grooter schelmery. ...

NETTENBURG.

Het is niet om te dulden.

Gy maakt my raazend, want ik weet van niet met al;

Maar 'k zweer, dat ik my op u allen wreken zal!

ZEVENDE TOONEEL.

SERVAAS, GOMPERT, JOOST, KLAARTJE.

GOMPERT.

Ja, loop maar 'een, beget, je zelt het niet hontleggen.

SERVAAS.

Wat staat ons nu te doen?

GOMPERT.

Laet ik je staen te zeggen.

Wy zellen alle drie, begrypje, op staende voet

Maar iens den Rechter staen te spreken.

24 HET EILAND VAN VERWARRING;
SERVAAS.

Dat is goed!

Kom laat ons derwaarts gaan.

KLAARTJE.

Wel wat of hem mag scheelen,

Dat hy ontkent....

GOMPERT.

Beget, 'y zoekt ons goed te steelen.

Maar, kyk, 't zel misfen.. Maar, ik zie, daar komt zen Knecht-

SERVAAS.

Zagt, houd u ftil, ik zal eens hooren wat hy zegt,
En hem met listigheid eens fyntjes ondervraagen.

ACHTSTE TOONEEL.

FOP, SERVAAS, GOMPERT, KLAARTJE, JOOST.

HO, goeden dag, myn Vrind.

SERVAAS.

FOP.

Jou ook veel goede dagen.

SERVAAS.

Maar apropo! wy zyn hier in disput. Kunt gy
Ontkennen, dat uw Heer een zak met geld van my,
Een Ring van Gompert, en een Snuyfdoos heeft gekreegen
Van Klaartje?

FOP.

Dat is waar, gewis, wie spreekt daar tegen?

SERVAAS.

Heer Fortunates wil 't niet weeten, en hy zeit,
Het is geloogen.

FOP.

Loop, dat is maar malligheid,

Dat zeit hy uit de grap.

GOMPERT.

Beget, 'y wil 't niet weeten.

Jy bint ien heerlyk man, 'et is je niet vergeeten.

FOP.

Wel 't is ook waar; maar 'k zal 'them wel beduyen, want
Hy

Hy is wat achteloos en grillig van verstand.
Ik zal hem zoeken, en het hem wel anders toonen.

GOMPERT.

Ei, vriendje, doe je dat, we zellen jou beloonen.

NEGENDE TOONEEL.

SERVAAS, GOMPERT, KLAARTJE, JOOST.

JOOST.

Daar breekt de bommel uit, Sinjeur.

SERVAAS.

Ja, 't blykt nu klaar,

Dat Fortunates, door bedrog, ons allegaër
Misleiden wil.

GOMPERT.

Verward, wie zou dat van 'em denken,
Dat 'y, verstaeye, kyk, zo schelms zyn heer zou krenken?

KLAARTJE.

Ik had dat noit geloofd, ik staa verbaast; wat zal
Mejuffrouw opzien.

GOMPERT.

Ai, het is toch niemendal,

Zen knecht bekennt 'et.

JOOST.

Zagt, ik zie hem wederkomen.

NEGENDE TOONEEL.

GOVERT, SERVAAS, GOMPERT, JOOST,
KLAARTJE.

GOVERT.

Dag Heeren, heb je hier myn Meester ook vernomen?
Ik zoek hem overal, en vind hem niet.

SERVAAS.

Mischien

Zal hy in huis zyn, ei, ga daar eens om te zien.

GOVERT.

Daar ben ik al geweest, en by verscheide vrienden
Heb ik hem al gezocht, maar kan hem nergens viuden.

B 5

JOOST.

26 HET EILAND VAN VERWARRING;

JOOST.

Sint Jut, wat liegen! hy is zo eerst heen gegaan.

GOVERT.

Loop, kwibus, wat weet jy 't? maar, Klaartje, zou hy aan
Jouw huis ook weezen?

KLAARTJE.

Neen, myn Vrind, met geen gedachten,
Myn Juffrouw zal zich wel voor dien bedrieger wachten,
Zy wil hem nooit weer zien.

GOMPERT.

Nou, kyk, dat 's evenveel,
Ga jy toch, vrind, en maak, dat 'y in tegendeel
Word overtygt, en dat 'y niet meer staet te ontkennen
De Ring, de Doos, en 't Geld; want, goeie man, we ben-
Daar meê verlegen. (nen

GOVERT.

Welk een Ring, en Doos, en Geld?
Wanneer kreeg hy dat goed?

GOMPERT.

Dat is je toch gemeld;
Jy 'ebt 'et fis bekend, 'oe kenje dat vergeeten?

GOVERT.

Als ik iets had bekend, dat moest ik immers weeten.
Maar ik weet nergens van.

SERVAAS.

Hoe! weet je nergens van?
Och! hy heeft zich bedacht, en meent dat hy ons kan
Bedriegen, als zyn Heer.

GOMPERT.

Beget, 'eb jy daar even
Ons niet belooft... ai kyk, dat jy de Ring zag geven
An Fortenates?

SERVAAS.

En dat Joost hem ook de zak
Met Geld gebragt heeft?

KLAARTJE.

Ja, en dat ik hem daar strak
De

De Diamante Doos in handen gaf?

GOVERT.

Ei, Heeren,

Ik loof zo zeker, dat je my wat zoekt te scheeren;
En jy ook Klaartje, want ik weet van Ring, noch Doos;
Noch Geld.

GOMPERT.

Wat zegje! Staeje dan ook heereeloos

Te worden, Govert? kom, hoe kan je toch zo leggen
Te maelen, dat je staet te ontkennen al je zeggen.
Maar 'oor, we zellen jou ook geeven an 't gerecht,
Je bint bedirven, en ien ongelukkig knecht.

GOVERT.

Ja doe je dat, ik lach daar mee; 't kan my niet scheelen;
'k Weet nergens af.

GOMPERT.

Zie daer, 'y wil ons ook hontsteelen.

Kom, Bierman, gaen we nae den Schout toe, 't is een gyt.

SERVAAS.

Joost, ga in huis, en maak dat jy voorzichtig zyt.
Kom laat ons gaan. Ha schurk! we zullen jou betaalen.

KLAARTJE.

En ik zal dit geval Mejuffrouw gaan verhaalen.

GOVERT.

Maar Klaartje.

KLAARTJE.

Loop, ik heb geen praats voor jou.

ELFDE TOONEEL.

GOVERT, alleen.

Wie heeft

Zo kluchtig een geval zyn leven ooit beleeft?
Ik sta verbaast, en hoe 'k myn harsens ook mag slypen,
Ik kan geen eenen zier van al dat werk begrypen.
Men wil myn Heer en my verklagen, byaldien

Ik

28 HET EILAND VAN VERWARRING;

Ik niet bekennen wil, 't geen ik niet heb gezien.
Ook zaid men, dat ik 't reeds bekend heb; welke streeken!
Enklaartje was ook boos, en wou me nauwlyks spreekē.
't Heele Eiland lykt wel in verwarring, of ik ben
De grootste kwibus die ik op het Eiland ken.
Maar zagt, daar komt myn Heer, nu zal het wel haast blyken
Dat ik gelyk heb, en dat zy wel laasres lyken.

T W A A L F D E T O O N E E L.

AISENBURG, GOVERT.

Hoe, sta je hier, ik zoek u overal, en docht....
AISENBURG.

GOVERT.
Dat 's kamp, myn Heer, ik heb je ook overal gezocht.

AISENBURG.
Hebt gy aan 't schip geweest.

GOVERT.
Ja toch. Maar 't ongenoegen

Des Schippers....
AISENBURG.

Hy moet zich naar myn verkiezing voegen.
Wat raakt het hem, of ik begeer dat hy vertrekt,
Of blyft?

GOVERT.
Dat is ook waar, en 'k zei, dat hy volstrekt
Moest vaaren, en ook geen minut moest langer blyven,
Om dat....

AISENBURG.
Hoe nu, zoekt gy den spot met my te dryven?
Heb ik u niet gezegd, dat hy een dag of zes
Zou blyven?

GOVERT.
Neen, myn Heer, je hebt me wel expres
Belast, dat hy terstond vertrekken zou; hy zeide,
Jouw Heer lykt wel een zot, wyl hy my eerst bescheide
Te blyven leggen, en ik had nog tyds genoeg;

Doch

Doch moet ik vaaren, goed, dan vaar ik morgen vroeg.

AISENBURG.

Gy achtelooze guit, waar zyn toch uw gedachten?
Zei ik niet, dat hy nog een dag of zes zou wachten?
'k Wil dat hy blyven zal, ga, zeg hem voort, dat gy 't
Verkeerd verstaan hebt.

GOVERT.

Goet, myn Heer, het is nog tyd.

Maar luister; 'k wed dat jou dit vreemder klinkt in de ooren.
Hier kwam zo even my een raar geval te vooren.
Want Gompert en Servaas, en Klaartje wilden my
Opstryën met geweld, en heel verstoord, dat gy
Een zak met Geld, een Ring en Snuifdoos had ontfangen:
Maar 'k zei, 't zyn logens, en ik wil my laten hangen,
Als ik 'er iets van weet; toen liepen zy om 't aan
Den Schont te klagen, maar ik docht, loopt na de maan.

AISENBURG.

En waarom hebt gy dat ontkend? 'k had wel gedachten,
Dat zulks abuis was, maar ik wilde zo lang wachten,
Tot dat de zaak ons bleek, en geven 't hen dan weér.
Ik pretendeerde nooit eens anders goed.

GOVERT.

Myn Heer,

Wat zeg je? heb je 't goed van deze luy gekregen?
Dit wist ik niet, daarom sprak ik het hartlyk tegen.

AISENBURG.

Hoe, schurk, hebt gy het geld niet zelf gebracht aan boord?

GOVERT.

Wel neen, ik heb geen geld gezien, en niet gehoord
Dat jy....

AISENBURG.

O! 'k merk uw list; gy zoekt dat geld te kaapen.
Ga voort, en haal het weér, of 'k zal u zo rechtschapen
Die rotting leggen op de huid, dat gy het wel
Zes dagen voelen zult.

GOVERT.

Dit lykt wel toverspel.

'k Weet

30 HET EILAND VAN VERWARRING;
'k Weet van geen geld.

AISENBURG.

Kom, kom, ik moet voor alle zaaken
Dan uw geheugen eerst door slagen wakker maaken.
Hy slaat hem.

GOVERT.

Wel dat is schriklyk! hei!...

AISENBURG.

Ik zegje, Fop, ga voort,
En haal me zo terstond het geld weêrom van boord.

DERTIENDE TOONEEL.

GOVERT, *alleen.*
Wat groote onreedlykheid! hoe, zo onschuldig slagen
Te krygen, ô! dat kan geen eerlyk mensch verdraagen,
Myn Heer schynt heel verward, ik heb hem nimmermeer
Zo raar gezien. Hy zeit, dat hy het Geld van Heer
Servaas, en Gomperts Ring, daar 'k by was, heeft gekreegen,
Als ook een Doos van Klaartje; en dat maakt my verlegen.
Ook was zyn stem wat raar. Maar 't scheelt hem in den kop,
Dat 's wis; hy noemde my, in plaats van Govert, Fop,
Om dat ik heb een Broer gehad, die voor veel jaaren
Al is gestorven op het land of op de baaren.
Doch laat ons gaan, en zien den uitslag van 't geval,
En hoe vervolgens die verwarring enden zal.

Einde van 't tweede Bedryf.

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

FOP, *alleen.*

't Is raar, dat ik myn Heer niet vind, ik heb geloopt
 Dat ik 'er schier van zweet. Waar of hy is gekropen?
 Hy 's in de Herberg niet, daar heb ik al gezocht.
 't Is ook niet denklyk dat hy nog is op den tocht,
 Want Heer van Aisenburg, houd hy te veel van rusten.
 Het is een Pater van gemak, dien 't niet zou lusten
 Zo lang te draaven. Zou hy ook na Boort zyn? neen,
 Dat loof ik ook niet... maar ik zie hem herwaarts treên.

TWEDE TOONEEL.

NETTENBURG, FOP.

NETTENBURG.

Waar droeskop blyf je, heb je zo veel tyds van noden,
 Om eens na boord te gaan, zo als ik heb geboden?

FOP.

Wel neen, myn Heer, ik ben 'er lang van daan geweest,
 Maar vond u nergens, zo dat ik al in myn geest
 Verlegen was. Ik heb den Schipper weezen zeggen,
 Dat hy nog wel een dag of zes moest blyven leggen.

NETTENBURG.

Hoe blyven leggen? Ichurk, heb ik je niet gezeid,
 Dat hy vertrekken zou?

FOP.

Dat lykt wel malligheid!

Je hebt my duidelyk gezegt, dat hy moet wachten.
 Het lykt zo waar, of jy verward bent van gedachten.
 Dit blykt nog nader, wyl de menschen, daar gy 't Geld,
 De Ring en Doos van hebt, my flus, geheel ontfeld,
 Verklaarden, dat gy 't hebt ontkend, of niet wilt weeten;
 Dat my verwondert: want, hoe kunt gy dat vergeeten?
 Zy willen niet, dat gy 't weêr geven zult, myn Heer,
 Maar

32 HET EILAND VAN VERWARRING;
Maar kyk, zy staan daar op, dat zy ten minste de eer
Daar van genieten.

NETTENBURG.

Och! nu word het nog veel slimmer.
Schavuit, wilt gy my ook opdringen, 't geen ik nimmer
Gezien heb?

FOP.

O sint Jut, nu is het werk bekaaid!
De lucht van 't Eiland heeft zyn harsfenvat verdraaid.

NETTENBURG.

Neen, gy zyt omgekocht, verrader, ik kan 't merken,
Om mede door bedrog myn nadeel uit te werken;
Maar 'k zal u loon verschaffen op uw huid.
Hou daar, hou daar, hou daar.

Hy slaat bem.

FOP.

Hei, seldrement! schei uit,
Myn Heer, je hebt abus, waarachtig, ik zal toonen...

NETTENBURG.

Nu ziet gy, Govert, hoe men de ontrouw moet beloonen.

DERDE TOONEEL.

Wat droeskop scheelt hem? hy is dronken, zot of mal.
Ik weet zo waar niet, wat ik van hem denken zal.
Hy slaat my, om dat ik de waarheid heb gesproken,
En noemt me Govert! och, zyn harsfens zyn gebroken;
Want Govert was myn Broër, die wel voor twintig jaar
Gestorven, of mischien is opgehangen. Maar
Ik merk, dit Eiland schynt besmettelyk te weezen:
De lucht had ook zyn spraak veranderd. Ik moet vreezen,
Dat my dat ongeluk ook treffen mocht. Welaan,
Ik moei me nergens meê, en zal na boort toe gaan.

VIERDE TOONEEL.

JOOST.

Ei kyk, zo als ik kom, gaat Govert heene stryken.
Hy's bang voor 't vraagen naar het geen hem niet zou lyken;
En

En die bevreestheid maakt een schuldbekentenis.
 Maar waar of myn Sinjeur, die na den Rechter is,
 Zo lang mag blyven? hy zal zeker prosedeeren,
 En Fortunates al die finten mooi verleeren.
 Myn geldwolf zal die zaak niet laten steeken.... Maar,
 'k Zie Govert keert weërom.

V Y F D E T O O N E E L.

GOVERT, JOOST.

JOOST.

Wel vriendschap, ben je daar?

GOVERT.

Dat is een raare vraag! hy ziet me voor zyn oogen,
 En twyffelt nog, of hy is door 't gezicht bedrogen.
 Ja, vriend, ik ben het zelf: die vraagt het geen hy ziet,
 Is onverftandig, of gelooft zyn oogen niet.

JOOST.

Wel, maat, wat ben je bars! maar 't zal 'er euvel dagen
 Met jou, och vrind, je bent zo zeker te beklagen.

GOVERT.

Waarom toch?

JOOST.

Wel om dat je zo halfstarrig bent,
 En ons hiet liegen 't geen je zelf eerst had bekend.

GOVERT.

Dat liegje dubbelt, loop; de pikken moet me schennen,
 Als ik 't geweeten heb; hoe kon ik 't dan bekennen?

JOOST.

Wel vraag het Klaartje, want die is 'er by geweest....
 Daar komt ze net van pas.

KLAARTJE, GOVERT, JOOST.

D KLAARTJE.

Dag Joost.... Och help! een geest....
 Hoe, Govert, staa je hier? daar ik je nog zo even
 Zag aan den Haven kant? Och, dat is van zyn leven
 Geen deeglyk werk met jou.

GOVERT.

Ei, Klaartje, jy hebt mis,
 Ik ben verzekerd dat 'er maar één Govert is,
 En die staat hier; ook is 't al wel een uur geleden,
 Dat 'k aan de Haven was. Maar staken wy die reden,
 En zeg my eens, waarom je flus op my zo boos
 Geweest bent.

KLAARTJE.

Om dat jy wel weet, dat ik de Doos
 Flus aan uw Meester zelf gegeven heb in handen.

GOVERT.

Myn Meester zeit het ook; maar 'k wil me laten branden,
 Als ik het wist.

KLAARTJE.

Nogtans heb jy het eerst gezeid,
 En naderhand ontkend met veel hardnekkigheid.

JOOST.

Ja, zo is 't met de Ring en 't Geld ook afgeloopen;
 Maar 't kan niet deur gaan, Broër, dat hoef je niet te hoopen.

GOVERT.

Nou hoor, dewyl 't zo is, ontken ik het niet meer,
 Kom, Klaartje, maaken wy dan peis, ik zal nooit weer....

KLAARTJE.

Ja maar, het schots bescheid, dat jy my hebt gegeven,
 Toen ik de Doos bragt, zal my spyten al myn leven.

GOVERT.

Wat heb ik toch gezeid.

KLAAR

KLAARTJE.

Veel dingen, en dan ook,
Dat ik, opdat men my zou ruiken, Knoffelook
Moest eeten, en zo voort.

GOVERT.

Ben ik dat zo vergeeten!
Dan is het in den droom geschied, ja wel te weeten:
Daar staat my niets van voor; vergeef het my dan, Klaar,
Ik zal....

KLAARTJE.

Nu, ik vergeef het u. Maar zagt, wie daar?

JOOST.

De droes, het is Sinjeur, ik ga na binnen sryken.

Z E V E N D E T O O N E E L.

SCHOUT, SERVAAS, GOMPERT; KLAARTJE
en GOVERT *ter zyden.*

GOMPERT.

Ai 'oor, 'Eer Hoffsier, het zel je staen te blyken.
Denk toch, verstaeye, 't is Negotie, en vertrouwd,
Dat gaet voor alles toch.

SERVAAS.

Neen zeker niet, Heer Schout,
Het myne is klink klaar geld: Negotie moet men waagen:
Maar penningen geleend, zyn meerder te beklagen.
Maak, dat ik eerst myn geld weërom kryg.

GOMPERT.

Nou, ei, kyk!

Servaesje, mael toch niet; want jy 'ebt ongelyk:
Myn schilt gaet veer.

SERVAAS.

Holla! dat zal ik wel beletten.

Heer Schout, jy weet te wel de rechten en de wetten:
't Geleende geld gaat voor.

C 2

G O M -

GOMPERT.

'Eer Schout, ai stae toch niet
Na 'em te luistren, 't is verkeerd, gelyk je ziet.
Negotie, ai, beget! Negotie doet de landen
Bestaen, en voor 'et geld, kyk, neemt men honderpanden.

SERVAAS.

Ja maar ik heb geen pand, en daarom ga ik voor.

GOMPERT.

Je bint ien gek, en maalt de Schout wat an zen hoor,
Hy weet 'et beter, kyk.

SCHOUT.

Ei, vrinden, weest te vreden,
Gy schermt in 't wilde, en 't is nog zonder grond of reden.
Ik zal u beide recht verschaffen: maar men moet
De zaak eerst onderstaan, voor dat men uitspraak doet.
Heer Fortunates zal ook nog zo wrak niet weezen,
Of gy zult beide uw geld wel krygen, wilt niet vreezen.
Als ik de Man eens spreek, is 't mooglyk niet met al.
Stelt u gerust, wyl ik de zaak wel schiften zal.

GOMPERT.

'Eer Hofficier, je bint ien heerlyk Man, we zellen,
Verstaeye, ons 'iel fortuin maar in jou 'anden stellen,
En jou betaalen veer den dienst.

SCHOUT.

Dat zal wel gaan. ...

Maar zagt, zie 'k daar de Knecht van Nettenburg niet staan?

GOMPERT.

Ja toch, 'Eer Schout, 'y is 't: ei neem 'em iens te voren,
Want 'y hontkend 'et ook.

SCHOUT.

Wel aan, wy zullen 't hooren.
Wel Govert, hier loopt van uw Heer een slecht gerucht;
En als het langer duurt, ben ik met reën beducht,
Dat hy nog dezen dag zal slecht ten haring vaaren.
Nu eisch ik hier van u, dat gy my zult verklaaren,
Hoe 't met de zaaken leit, en of uw Heer het goed

Ont-

Ontfangen heeft, of niet?

GOVERT.

Als ik het zeggen moet,
Heer Schout, zo heeft hy 't goed, na dat hy zeit, gekregen;
Maar 'k heb het niet gezien.

GOMPERT.

Ai, 'oor, 'Eer Schout, wat legen!

'Y was 'er by.

GOVERT.

Dat's waar; maar 'k wist het niet, vóór dat

De Rotting van myn Heer 't my opgedwongen had.

SCHOUT.

Dan heeft hy 'evenwel de Ring en ook de fchyven
Ontfangen?

KLAARTJE.

Ei! heer Schout, waar zou myn Doos dan blyven?

SCHOUT.

Ja 'k weet het Klaartje; maar 'k begryp niet, om wat reên
Hy eerst bekennen zou, en dan ontkennen 't geen
Hy had bekend. ... Maar zegt, ik zie hem herwaarts komen.

GOMPERT.

'Y komt, warentig, ai, nou mag hy staen te schromen.
'Eer Schout, denk op men Ring.

SERVAAS.

Heer Schout, denk op myn geld.

SCHOUT.

Laat my met hem begaan; en maak maar geen geweld.
Gy, Govert, ga ter zy', wil u zo lang versteeken;
't is beter dat wy hem eens eerst alleenig spreken.

ACHTSTE TOONEEL.

AISENBURG, SCHOUT, GOMPERT, SERVAAS,
KLAARTJE; GOVERT, *in een boek.*

Dag Heeren. AISENBURG.

C 3

SCHOUT.

38 HET EILAND VAN VERWARRING;

SCHOUT.

Goeden dag, Heer Fortunates. Maar
Wat is 'er toch voor twist? ei, laten wy elkaër
Eens vriendlyk spreekken, ligt dat wy de zaak wel vinden.

AISENBURG.

Zo gy my spreekken moet, zo doet het haastig, Vrinden,
Want ik ben moe' gegaan, en zoek maar na myn Knecht.

SCHOUT.

'k Moet u dan zeggen, dat men u aan 't hoog Gerecht
Verklaagt, dat gy een Ring en Geld hebt aangenomen,
Als ook een Doos, en niet wilt tot bekenntis komen,
Maar zulks ontkent. Dies is alleen myn vragen, of
De klagten waar zyn?

AISENBURG.

Neen, die zyn, met uw verlof,
Gelogen; want ik heb dat goed, hoe wel gedwongen,
Ontfangen, om dat zy 't my hebben opgedrongen:
Die Jood heeft my een ring, dat Meisje een doos gebragt;
Maar 'k weet niet wie my 't geld gezonden heeft.

SERVAAS.

Al zag!

Je hebt het geld van my, dat weetje wel.

AISENBURG.

't Kan weezen,
Myn Vrind, en ik heb u dan onbekend gepreezen,
Om uw milddadigheid aan Vreemdelingen; maar
Dat ik de ontfangst daar van ontkend heb, is niet waar.
Ik dacht wel by me zelf, 't moet door abujs geschieden,
En daarom nam ik 't aan; maar ik zal, om u-lieden
Te toonen, dat ik nooit eens anders goed begeer,
Het haalen.

SCHOUT.

Wel gezeid, en dan is 't uit, myn Heer.

NEG ENDE TOONEEL.

SCHOUT, GOMPERT, SERVAAS, KLAARTJE,
GOVERT.

Nu blykt het, dat gy beide al te onbedacht geweest zyt,
En voor een schaduw, voor een enkle niet bevreesd zyt.

SCHOUT.

GOMPERT.

Ai, staeje niet te zien, 'Eer Schout, dat 'y 'et zeit,
Om dat 'y stond in vrees voor jouw gerechtig'eid;
Want jouw Justitie deet, verstaeye, 't 'em verklaren,
Om dat 'y zien kon, dat we drie getygen waren.

SERVAAS.

Voorzeker, want hy had de zaak ontkend.

KLAARTJE.

Gewis,

Heer Schout, ik was 'er by, zo dat het waarheid is.

GOVERT.

Ja wel de waarheid; maar het maakt me heel verslagen,
Dat ik geen ziertje weet, van 't geen myne oogen zagen.

SCHOUT.

Nu, dat is evenveel, gy hoort.

GOMPERT.

'Eer Hoffsier!

Beget, daar komt 'y al weër an, 'y mot het 'ier
Kort by verborgen staen te hebben, by myn leven.

SCHOUT.

Wat kan dat scheelen? hy zal 't immers wedergeeven.

TIENDE TOONEEL.

NETTENBURG, SCHOUT, GOMPERT, SERVAAS,
KLAARTJE, GOVERT.

SCHOUT.

Wel zo, myn Heer, gy keertal spoedig met debuit.

40 HET EILAND VAN VERWARRING;

NETTENBURG.

Met uw verlof, Heer Schout, ik zoek myn Knecht.
tegen Govert

Schavult!

Vind ik u hier? in welk een hoek hebt gy gezeten?

GOVERT.

Wel nergens, Heer; het is u immers niet vergeeten,
Dat jy. . .

NETTENBURG.

Verrader!

SCHOUT.

Ei, myn Heer, bedaar, en spreek
Uw' Knecht daar na, indien hy van zyn' pligt afweek.
Geef eerst die menschen 't goed weêrom, dan is dat maaken
Gedaan.

NETTENBURG.

Wat goed?

SCHOUT.

Wel dat gy hebt beloofd te haalen.
Het Geld, de Ring en Doos.

NETTENBURG.

Wel hoe, Heer Schout, wat 's dat?
Ik weet van geld, noch goed; ik heb het nooit gehad.

GOMPERT.

Och, och, Eer Schout, 'y staet op nieuw weer gaen te liegen.

SERVAAS.

Ik docht het wel.

SCHOUT.

Ja maar, ik laat me niet bedriegen.
Heer Fortunates, hoe zal 't lukken? hier 's een Land
Van rechten, of zyt gy beroofd van uw verstand?
Gy komt zo even hier, en zegt, op 't eerste vraagen,
Dat deze menschen gantsch ten onrechte u verklagen;
Dat gy 't nooit hebt ontkent, en 't goed gaan haalen zult:
Nu komt gy ras weêrom, en tergt nog ons gedult,
Door weêr te ontkennen, 't geen ge, een oogenblik geleden,
Hebt

Hebt toegestaan: wat zyn dat toch voor malligheden.
 NETTENBURG.

Heer Schout, ik sta verbaasd om 't geen gy zegt. Wanneer
 Ben ik dan hier geweest?

SCHOUT.

Zo even nog, myn Heer.

NETTENBURG.

Hoe kan dat mooglyk zyn? ik heb in geen twee uren
 Op deze plaats geweest.

SCHOUT.

Dat zyn maar malle kunren.

Ik zeg, dat gy hier zyt geweest, daar meé is 't uit,
 'k Weet inderdaad niet, wat dat haspelen beduit.

Wy alle hebben u gezien, gehoord, gesproken.

GOMPERT.

Ai, Fortenates, zyn jouw 'arsfentjes gebroken?

Jy 'ebt ons toch beloofd ons goedje te 'aalen, kyk!

SERVAAS.

Zo is het ook, myn Heer de Schout heeft groot gelyk.
 Ik kan 't genuigen.

KLAARTJE.

En ik meé.

GOVERT.

't Is zo gelegen

Met deze zaak, myn Heer, dies spreek 'er toch niet tegen.

SCHOUT, tegen Nettenburg.

Nu hoort gy....

NETTENBURG.

Ja, ik hoor 't; maar zeg u nogmaals, dat

Ik hier niet ben geweest, en 't goed niet heb gehad.

SCHOUT.

Kom, kom, onnodig dat wy ons daar meer om kwellen.

Servaas, kom, laat ons in uw huis een Acte opstellen,

Als die getekend is, dan zullen wy dien kwant

Wel moris leeren naar de wetten van het Land.

GOMPERT.

Ai, Fortenatesje, wat staeje gek te weezen!

NETTENBURG.

Loop, loop, doe wat gy wilt, ik zal 'er niet voor vreezen.

E L F D E T O O N E E L.

NETTENBURG, GOVERT.

En gy, verrader, durft my ook zo stout....

GOVERT.

Myn Heer,

Bedaar toch, en herroep eens uw geheugen weer.
Ik heb het ook in 't eerst ontkend, dat is de waarheid:
Maar die ontkenning bragt my in de grootste naarheid;
Dewyl ik slagen kreeg, om dat ik zulks niet wist,
En in de boodschap van den Schipper was vergist,
Dien ik gezeid had, dat hy niet moest blyven wachten,
Endat je't goed daar na zoudt zenden: maar gantsch kragten,
Wat waar je boos! je zei, dat ik van stonden aan
Hem zeggen moest, dat ik het had verkeert verstaan,
En dat hy blyven moest; na die veranderingen,
Bekende jy, dat jy het geld en alle dingen
Ontfangen had, en wyl ik zulks niet had gezien,
Was ik bedroeft, en docht, hoe drommel kan 't geschiên!
En dit was de oorzaak dat ik slagen kreeg.

NETTENBURG.

O wonder!

Dit kan niet weezen, of daar loopt Verwarring onder.
Ik sloeg u, om dat gy my opstreed, met geweld,
Dat ik ontfangen had den Ring, de Doos en 't Geld,
En om dat gy verkeerd den Schipper had geboden
Te blyven, schoon ik zei, dat zulks niet was van noden.

GOVERT.

Neen, zeker niet, myn Heer, of wy zyn beidegaâr
In slaap en droom geweest... Maar zagt, de droes, wie daar!

T W A A L F-

T W A A L F D E T O O N E E L.

NETTENBURG, GOVERT, FOP, *met het geld.*

NETTENBURG.
 „ Och, feldrement! wat 's dat? twee Goverts.”

GOVERT, *verscbrikt.*

„ O, de pikken!

„ Het is myn geest.

FOP, *laatende het geld van scbrik vallen.*

„ Och, och! sint Jurgen, is dat schrikken!

„ Ik zie my dubbelt, en myn Heer warentig ook.

D E R T I E N D E T O O N E E L.

AISENBURG, NETTENBURG, GOVERT, FOP.

NETTENBURG, *nog meer verscbrikt op het zien van Aisenburg.*

AISENBURG, *verbaast.*
 „ Help, hemel! daar zie ik my-zelf, of 't is een spook.

„ Och, ik bezwyk, ik ben hier dubbelt, met twee knechten!

GOVERT, *knielende tegen Fop.*

Och, wyl het strafbaar is zich-zelve te bevechten,

Of wel zyn geest, zo bid ik jou, myn andere Ik,

Dat jy me niet misdoet.

FOP, *knielende tegen Govert.*

Och, och, ik sterf van schrik!

Myn Ikje lief, of wel myn schaduw, wil niet vreezen

Voor jouwen geest, maar wil jouw Ik genadig weezen,

NETTENBURG.

O waarde schaduwbeeld van Fortunates! laat

Ik u verbidden, doet uw eigen-zelfs geen kwaad.

AISENBURG.

O gy, myn eigen-zelf, ik dacht u niet te hoonen,

Dies

44 HET EILAND VAN VERWARRING;

Dies bid ik u, wil my, uwe eigen-zelf, verschoonen.

GOVERT.

Och geestje lief, of ik, wees niet verstoort op my;

Ei, ga van hier, op dat ik weer alleenig zy.

FOP.

(men,

Och, Ikje, wees niet kwaad, en doe my niet meer schro-

Ik en myn Heertje zyn van daag eerst hier gekomen,

En 'k wist niet dat ik Fop, hier al op 't Eiland was.

Och Fortunatesje van Aisenburg! kom ras,

En laat ons vluchten. ...

NETTENBURG.

Hoe! wat 's dit? die namen ken ik.

Gy, Fortunates, Heer van Aisenburg?

AISENBURG.

Die ben ik.

NETTENBURG.

'k Vind dan myn Broeder! ik ben Fortunates, Heer
Van Nettenburg.

AISENBURG.

Wat vreugd, ik vind myn Broeder weer.

Ach, dat ik u omhels.

GOVERT, *opstaande.*

Ik lyk zo waar betoverd!

Ben jy ook Fop, myn Broer?

FOP, *opstaande.*

Ben jy misfchien dan Govert?

GOVERT.

Wel ja; je bent myn Broer, wat vreugd!

FOP.

Wat groot geluk!

Zy ombelzen elkanderen ook.

NETTENBURG.

Myn Broeder, ik beken, dat is een zeldzaam stuk,
En dat zich onze Knechts hier ook als Broeders vinden.
Maar hoe komt gy toch hier? misfchien door tegenwinden...

AISENBURG.

o Neen, het is gefchied met voordacht, om dit Land,
 Wyl ik hier met myn Schip voor by moest, in pasfaat
 Eens aan te doen, ik had 'er veel van hooren spreken,
 Zo van zyn vruchtbaarheid, als aangenaame ftreeken,
 Maar geen gedachten dat ik u hier vinden zou,
 Dien 'k lang heb dood geacht, en nu gezond aanschouw!

NETTENBURG.

Ik dank het Lot dat ons dit heil doet wedervaaren.
 De fchoonheid van dit Land was ook, voor veele jaaren,
 De rede, dat ik hier myn vaste woonplaats nam;
 En wel te meer, wyl my 't gerucht ter ooren kwam,
 Dat gy met fchip en goed waart door een' storm gebleeven.
 Doch, Broër, wy zullen ons wel nader oop'ning geeven,
 Wanneer wy t'huis zyn. En 't is nu wel na te gaan,
 Waar uit op 't Eiland die Verwarring is ontftaan:
 Zy hebben u voor my, en uwen Knecht genomen
 Voor Govert.

AISENBURG.

Dat moet zyn: ik was hier pas gekomen,
 Of ik ontving dat Geld, die Ring en Doos te zaam':
 Ik ftond verwonderd, maar men noemde my by naam,
 En drong 't my op.

NETTENBURG.

Ja, Ja, ik heb het al begreepen;
 En dus is zeker ook 't abuis met onze fchepen.
 Doch nu komt alles weer te recht. Men heeft my reets
 Verklaagd, wyl ik de ontfangst van't goed ontkende, enfteds
 By die ontkenning bleef; de Schout zal hun begeeren
 Voldoen, en fchryft een Acte, om my te doen fommeeren.
 Maar zagt, daar komenze aan.

VEERTIENDE EN LAATSTE TOONEEL.

NETTENBURG, AISENBURG, GOVERT,
FOF, SCHOUT, SERVAAS, GOMPERT,
KLAARTJE, JOOST.

SCHOUT.

Laat alles maar aan my...
Maar hoe, wat zie ik daar? is 't droom of spookery?

GOMPERT.

Twie Fortenatesfen, owai! wat zel dat geven?

KLAARTJE.

Twee Goverts! och, ik schrik.

SERVAAS.

O Bloed! myn leden beeven!

JOOST.

Sinjeur, dat 's tovery, die waagen gaat niet recht.

SCHOUT.

Wie zag ooit vreemder zaak! ik bid dat gy me zegt,
Wie 's Fortunates?

NETTENBURG, en AISENBURG.

Ik.

SCHOUT.

Hoe beide? welk een wonder!

GOMPERT.

Ai, zie, 'Eer Schout, gewis, daar staet de dievel onder
Te speelen.

NETTENBURG.

Vreest maar niet, wyl ik u 't gansch geval
Van deez' Verwarring in het kort ontdekken zal.
Dit is myn Broeder, die hier kwam om 't Land te kyken;
En wyl we als Tweelingen elkanar zo gelyken,
Zo als ook onze Knechts, dat twee Gebroeders zyn,
Zyt gy, zo als wy zelfs, bedrogen door den schyn.
Myn

Myn Broeder heeft het goed met wederzin ontfangen,
En 't weêr gebragt, om elk het zyn te doen erlangen;
Zo dat het gantfche werk verkeerd zat op de leest.

SCHOUT.

Dan is 't geen wonder, dat wy zyn verward geweest.

GOMPERT.

Neen toch niet, ai, beget! ze lyken toch malkander
'Iel net, ik neem den ien geding veer den ander.

KLAARTJE.

Ik ook, want wie is nou myn Govert?

GOVERT.

Ik.

KLAARTJE.

Dat blykt

My nog niet recht, wyl hy meer na myn Govert lykt.

FOP.

Dat kan wel; maar hy is myn Broeder Govert, Klaartje,
En twyffelje dan nog, zo neem ons voor een paartje.

KLAARTJE.

Neen, vrind, ik heb genoeg aan een.

AISENBURG.

Dewyl de zaak

Nu zo wel uit valt, is 't me een zonderling vermaak;
Myn vrienden, dat ik alle uw zorgen kan verdryven:
Elk neem het zyne dan weerom. Daar zyn de fchyven,
En wel zo als ik die ontfangen heb.

SERVAAS.

Myn Heer,

Het blykt aan alles, dat gy zyt een Man van eer.
Heer Nettenburg gy kunt daar over, na begeeren,
Zoras het u maar komt gelegen, disponeeren.

Hy geeft het geld aan Joost.

NETTENBURG.

't Is wel, Servaas.

AISENBURG.

Zie daar, vrind Gompert, uwen Ring.

GOM-

48 HET EILAND VAN VERWARRING;

GOMPERT.

Ai, geef 'em an je Broër, we zyn toch in beding,
En 'y is heerlyk, ik zel 't geld wel komen aalen.

NETTENBURG.

Gy kunt maar meê gaan, vriend, ik zal u voortbetaalen.

GOMPERT.

Gelik 'er meê, 't is goed.

SCHOUF.

Zie daar een einde aan all'

De zwaarigheên, dus door een zonderling geval
Veröorzaakt.

AISENBURG.

Maar, moet ik dat Meisje die gedreven
En goude Doos, van haar Mevrouw, niet wedergeeven?

KLAARTJE.

Die hoort uw Broeder, Heer, ei stel ze hem ter hand.

NETTENBURG.

Ja, Broeder, geef de Doos aan my, het was een pand
Van Trouw, die ze eerst aanvaarde, en nu wil laten steeken.

Wy zullen gaan, om die Mevrouw eens zelf te spreken:

Ligt toont ze medely op nieuw met myne finart,

Wyl nu HET EILAND VAN VERWARRING IS ONTWARD.

Einde van bet derde en laatste Bedryf.

